

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Velemanem v právní věci žalobce M. R., narozeného dne , bytem v , zastoupeného Mgr. Lucií Petránkovou, advokátkou se sídlem v Praze 1, Bolzanově 1, proti žalované České republice – Ministerstvu spravedlnosti, se sídlem v Praze 2, Vyšehradské 16, o zadostiučinění za nemajetkovou újmu, t a k t o :

- I Žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 30.000 Kč spolu se zákonnými úroky z prodlení z této částky za dobu od 15. 12. 2014 do zaplacení, do 15 dnů od právní moci rozsudku.
- II Žaloba se v části požadující zaplacení částky 50.000 Kč s úroky z prodlení zamítá.
- III Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na nákladech řízení 29.040 Kč k rukám zástupkyně žalobce, do 15 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobce se v řízení domáhal původně náhrady škody ve výši 15.600 Kč jako nákladů obhajoby a částky 1.987 Kč jako cestovného, jakož i zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 80.000 Kč, to vše z nezákonného trestního stíhání vedeného Obvodním soudem pro Prahu 2, pod sp. zn. [REDAKCE] v němž byl dne 17. 12. 2013 zproštěn obžaloby.

Žalovaná učinila nespornou skutečnost, že u ní žalobce dne 12. 6. 2014 uplatnil nárok na poskytnutí náhrady ve výši 107.149 Kč, žalovaná shledala nárok důvodným ve výši 16.250 Kč, a sice v části 15.600 Kč jako nákladů obhajoby a částky 650 Kč jako cestovného. Pokud jde o zadostiučinění za nemajetkovou újmu, ke své obraně uvedla, že v žalobcově případě je dostačující satisfakcí samotné konstatování vydání nezákonného rozhodnutí a omluva, kterou žalovaná vyslovila ve svém stanovisku, finanční satisfakci nepřiznala žádnou, neboť žalobce ani v žalobě neuvádí takové skutečnosti, pro které by měla být relutární náhrada poskytnuta.

V průběhu řízení vzal žalobce žalobu zpět co se týče náhrady skutečné škody v celém rozsahu, tedy v částce 17.587 Kč včetně příslušenství a řízení bylo tedy co do této částky zastaveno.

Mezi účastníky nebylo sporu o okolnostech trestního stíhání žalobce, o obsahu rozhodnutí v trestním řízení vydaných a průběhu trestního stíhání, a proto soud z těchto nesporných skutečností při zjišťování skutkového stavu vycházel. K uvedených nesporným skutečnostem patří následující průběh tr. řízení: trestní stíhání žalobce bylo zahájeno usnesením o zahájení trestního stíhání ze dne 25. 10. 2011 pro trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby a poškození cizích práv, doručeno žalobci bylo dne 7. 11. 2011. Dne 2. 7. 2012 podal státní zástupce MSZ Praha obžalobu. Usnesením ze dne 15. 11. 2012 rozhodl soud ve vztahu k žalobci o postoupení věci k posouzení přestupku. Řízení skončilo zprošťujícím rozsudkem podle § 226 písm. b) tr. řádu ze dne 17. 12. 2013, který nabyl právní moci dne 18. 2. 2014.

Z rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 17. 12. 2013 sp. zn. [REDAKCE] se podává, že oba spoluobvinění, tj. [REDAKCE] M [REDAKCE] R [REDAKCE] i [REDAKCE] Š [REDAKCE] R [REDAKCE] byli zproštěni obžaloby z popsaného skutku, neboť tento není trestným činem. V odůvodnění soud uvádí, že v průběhu objasňování této trestní věci vypovídali nepravdivě ohledně použití přístroje Lifebook a jejich jednání mohlo naplnit kritéria přestupku, avšak event. správní odpovědnost je již promlčena.

Z lékařské zprávy [REDAKCE] nemocnice [REDAKCE] ze dne [REDAKCE] vyplývá toliko to, že žalobce byl po dobu dvou dnů hospitalizován pro [REDAKCE] Příčinnou souvislost s trestním stíháním dovodit nelze.

Z hodnocení ze dne 14. 11. 2011 vypracovaného [REDAKCE] Bc. M [REDAKCE] K [REDAKCE] se podává, že [REDAKCE] M [REDAKCE] R [REDAKCE] [REDAKCE]
[REDAKCE]
Vedoucí [REDAKCE] v hodnocení uvádí, že se jedná o spolehlivého [REDAKCE] který patřil k nejzkušenějším [REDAKCE] několikrát udělena kázeňská odměna. [REDAKCE]
[REDAKCE]
dále zjišťuje, že [REDAKCE]
[REDAKCE] ho vedoucí vybral pro jeho výsledky a již po měsíci jej navrhl na peněžitý dar ve výši [REDAKCE] Kč. Je zde dále uvedeno, že jmenovaný byl [REDAKCE]

trestán a 22x odměněn peněžitým darem či odměnou a nelze si nepovšimnout, že dostal i dar ve výši [REDAKCE] Kč korun v období, kdy [REDAKCE] dostávali třetinové odměny.

Výslechem svědka J. [REDAKCE] K. [REDAKCE] soud zjistil, že je spolupracovníkem žalobce, ocenil jej jako vynikajícího pracovníka a poté, co se od žalobce dozvěděl, že mu bylo sděleno obvinění [REDAKCE], tak byl svědek zaskočen důvodem obvinění, pracovní výkony dle svědka šly dolů, už se na něj nemohl spolehnout, byl na tom psychicky špatně a stejně tak na tom byla i jeho spoluobviněná manželka. Svědek měl vyslechnout rozhovor nadřízených [REDAKCE], kteří se vyjádřili tak, že jej chtěli okamžitě propustit, [REDAKCE]. Spolupracovníci žalobce byli názorově rozděleni, jedna skupina žalobce odsuzovala, činila na něj různé poznámky a narážky, druhá skupina věděla, že obvinění automaticky neznamená, že se něčeho dopustil. Žalobce vnímal jako parťáka, kamaráda, blízkého člověka.

Výslechem svědka Mgr. J. [REDAKCE] P. [REDAKCE] soud zjistil, že se jedná o nadřízeného žalobce, který pracuje jako [REDAKCE]. Ze začátku od něj čekal větší nasazení, pracoval podle svědka průměrně, avšak tak, jak se trestní řízení táhlo, byly jeho výkony stále horší, po jeho nástupu [REDAKCE] se o trestním stíhání dozvěděli všichni, drtivá většina kolegů nesouhlasila s tím, aby nastoupil někdo, kdo je trestně stíhán, za svědkovu [REDAKCE] praxi na tomto oddělení se něco podobného stalo poprvé a svědek to považuje za atypický případ.

Výslechem svědka J. [REDAKCE] S. [REDAKCE] dalšího z kolegů žalobce, soud zjistil, že o incidentu, pro který byl žalobce trestně stíhán, se dozvěděl od samotného žalobce, o průběhu trestního stíhání věděl i následně od něj, protože i když spolu již nepracovali, stali se z nich přátelé. Některé kolegové se na něj dívali divně, někteří mu nevěřili, většina mu ale věřila, že nic nespáchal, mezi tyto lidi patřil i svědek. V průběhu trestního stíhání žalobce ztrácel zájem o práci, aktivněji se do plnění úkolů nezapojoval, neboť se obával, že bude mít zase nějaké problémy, od žalobce ví, že měl problémy i v soukromém životě, přestal chodit do restaurací.

Účastnickým výslechem žalobce soud zjistil, že v průběhu trestního stíhání nevyvíjel iniciativu, a to proto, aby se neopakoval stejný incident, po zproštění obžaloby z něj nervy spadly, začal zase věřit ve spravedlnost, pocíťoval nejistotu ohledně svého zaměstnání, uzavřel se před ostatními, přestal komunikovat s kamarády.

Výslechem svědkyně Š. [REDAKCE] K. [REDAKCE] má soud zjištěno, že je bývalou manželkou žalobce a že vedené trestní stíhání mohlo být jednou z příčin rozpadu jejich vztahu, nikoli však příčinou jedinou. Zdravotní problémy manžel podle svých tvrzení ze stresu. Výslechem svědkyně bylo vyvráceno tvrzení žalobce, že [REDAKCE] žalobce odešel kvůli svému trestnímu stíhání, nýbrž se tak stalo z mnoha jiných různorodých příčin.

Výslechem svědka M. [REDAKCE] P. [REDAKCE] soud zjistil obdobně jako v předchozích případech, že žalobce čelil na pracovišti narážkám kolegů na jeho trestní stíhání, tyto však neměly významnější dopad do atmosféry na pracovišti.

Podle ust. § 1 zákona č. 82/1998 Sb. (dále jen „zákon“), stát odpovídá za podmínek zákonem stanovených za škodu způsobenou při výkonu státní moci. Podle ust. § 5 písm. a), b) zákona stát odpovídá za podmínek zákonem stanovených za škodu, která byla způsobena rozhodnutím, jež bylo vydáno v občanském soudním řízení, ve správním řízení, v řízení podle soudního řádu správního nebo v řízení trestním, a za škodu, která byla způsobena nesprávným úředním postupem. Podle ust. § 13 odst. 1 stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě. Podle ust. § 26 zákona, pokud není stanoveno jinak, řídí se právní vztahy upravené v zákoně občanským zákoníkem („o. z.“). Podle § 31a odst. 1 zákona platí, že bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu. Podle § 31a, odst. 2 zákona se zadostiučinění poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.

Nejvyšší soud ve své judikatuře (kupř. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30Cdo 2813/2011) dovodil, že kritéria, která pravidelně mohou indikovat rozsah způsobené nemajetkové újmy, jsou v případech zahájení trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem následující:

1) Povaha trestní věci – pod tímto kritériem se má na mysli závažnost trestného činu kladeného osobě poškozené za vinu, neboť ta zpravidla přímo úměrně zvyšuje intenzitu, s jakou osoba poškozená konkrétní trestní řízení proti ní vedené negativně vnímá, to souvisí i s hrozbou trestního postihu (druhem a výší trestu a případného společenského odsouzení, jež se zrcadlí v charakteru veřejného zájmu chráněného trestními předpisy v konkrétním případě, tedy v těch veřejných hodnotách, které jsou chráněny konkrétní skutkovou podstatou obsaženou ve zvláštní části trestního zákoníku).

2) Délka trestního řízení. Toto kritérium zohledňuje zejména to, po jak dlouhou dobu zásah do osobnostních složek jednotlivce v důsledku proti němu vedenému trestnímu řízení trval.

3) Následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby. Toto kritérium umožňuje zohlednění individuálních následků trestního stíhání v osobnostní sféře poškozené osoby, jež mohou být umocněny či zmírněny v důsledku objektivních skutečností daného případu a formulovaných pod body 1/ a 2/. Vedle toho je třeba podle § 31a odst. 2 zákona při stanovení formy a výše zadostiučinění přihlídnout k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva na místě pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat. Bude-li zjištěno, že se poškozený dopustil jednání, pro které byl následně trestně stíhán, nepovede to sice k závěru o tom, že si trestní stíhání zavinil, a tím pádem k absenci odpovědnosti státu za poškozenému trestním stíháním vzniklou újmu, ale půjde o důležitou okolnost pro stanovení formy a případně výše odškodnění.

Zjištěný skutkový stav soud právně posoudil tak, že v daném případě je dán

odpovědnostní titul dle ustanovení § 5 písm. a) zákona, tedy nezákonné rozhodnutí, jímž je dle konstantní judikatury v případě zproštění obžaloby usnesení o zahájení trestního stíhání.

Dle ustanovení § 31a odst. 1 zákona se proto soud zabýval vznikem nemajetkové újmy a otázkou formy a výše zadostiučinění v případě, že nemajetková újma žalobci vznikla. Pokud jde o samotnou existenci nemajetkové újmy, vyšel soud z předpokladu vyjádřeného Ústavním soudem v nálezu ze dne 17. 6. 2008, sp. zn. II. ÚS 590/08, že již samotné trestní stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti, a to tím spíše, jedná-li se o obvinění liché, což je posléze pravomocně ztvrzeno zprošťujícím rozsudkem soudu, podle něhož se skutek z něhož byl jednotlivce obviněn a obžalován nestal, případně nebyl trestným činem. Uvedený výrazný zásah do soukromého a osobního života jednotlivce způsobený samotným trestním stíháním presumuje dle soudu vznik nemajetkové újmy. Soud se proto zabýval hodnocením výše uvedených zákonných kritérií pro stanovení formy a výše zadostiučinění v konkrétním případě.

V souzené věci byl žalobce trestně stíhán po dobu dvou let a tří měsíců, nikoli vazebně. Jednalo se o obvinění nikoli ze závažného trestného činu, za který by žalobci jako bezúhonnému hrozil vysoký trest. Informace o trestním stíhání se rozšířila na pracovišti žalobce a v důsledku toho žalobce čelil nárazkám ze strany kolegů, jiný zásah však prokázán nebyl.

V řízení nebylo prokázáno nic, co by odůvodňovalo závěr, že orgány činné v trestním řízení postupovaly svévolně a trestní stíhání bylo zahájeno zjevně bezdůvodně či s úmyslem obviněného poškodit. Je třeba uvést, že základní satisfakcí za nezákonné rozhodnutí, kterým dle judikatury je usnesení o zahájení trestního stíhání je především zproštění obžaloby, což je také projev právního státu a zásad, které ovládají trestní řízení.

Trestní stíhání bylo krátké, pokud jde o žalobcem tvrzenou zjevnou bezdůvodnost jeho zahájení, pak je třeba konstatovat, že žalobce neoznačil jediný důkaz, který by mohl být sto prokázat takový závěr, naopak ze shora citovaného zprošťujícího rozsudku vyplývá spáchání skutku, který měl znaky minimálně přestupku, o zjevně bezdůvodném zahájení proto nelze hovořit. Co se týče povahy trestní věci, pak je sice pravdou, že stíhání se týkalo pracovní činnosti žalobce, tudíž byla ohrožena jeho pracovní pozice, na druhou stranu však žalobce jako [REDAKCE] musí být připraven čelit i takovým krokům, které se týkají prověřování zákonnosti [REDAKCE] tudíž práh citlivosti v tomto směru musí být logicky snížený. Navíc v průběhu trestního stíhání žalobce [REDAKCE]
[REDAKCE]
[REDAKCE] se trestní stíhání ve sféře pracovní nepromítlo.

Zásah do oblasti rodinné a soukromé nebyl v řízení prokázán. Jakkoli žalobce v řízení tvrdil rozpad manželství v důsledku trestního stíhání, zůstala tato skutečnost pouze v rovině tvrzení žalobce podpořená pouze jeho vlastním účastnickým výsledkem, naproti tomu manželka žalobce téhož názoru není, když trestní stíhání označila pouze jako jednu z mnoha příčin.

Dokazováním nebyl prokázán ani významnější dopad do žalobcovy sféry pracovní. Jakkoli svědci včetně žalobce samotného vypověděli, že výkonnost žalobce šla během trestního stíhání dolů a žalobce sám ztrácel zájem o práci, čemuž soud nemá důvod nevěřit, na nahlížení nadřízených na pracovní výsledky žalobce toto vliv nemělo, když žalobci byly udělovány kázeňské odměny (jak plyne z citovaných pracovních hodnocení).

Při stanovení formy a výše zadostiučinění byl soud především veden zásadou, podle které by ve skutkově stejných případech mělo být rozhodováno stejně. Ve věci odškodnění nemajetkové újmy vzniklé trestním stíháním manželky žalobkyně přiznal zdejší soud ve věci sp. zn. [REDAKCE] pravomocně částku ve výši [REDAKCE] Kč, a proto soud při stanovení zadostiučinění žalobci vycházel z téže částky, byť při absenci tohoto rozhodnutí by o finanční satisfakci neuvažoval, když konstatování vydání nezákonného rozhodnutí a omluva poskytnutá žalovanou by jinak považoval za dostačující.

Rozdíl v obou posuzovaných případech tak soud shledává pouze v intenzitě zásahu do sféry rodinné (menší vliv na rozpad manželství) a zdravotní (neprokázaná příčinná souvislost). [REDAKCE]

O nákladech řízení bylo rozhodnuto dle ust. § 146 odst. 2 o. s. ř. o zavinění zastavení řízení a dle § 142 odst. 2 o úspěchu ve věci. Náhrada škody byla žalovanou plněna až po podání žaloby.

Pokud jde zadostiučinění za nemajetkovou újmu, rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 5. 2. 2014, sp. zn. 30 Cdo 2707/2013, uveřejněném pod R 40/2014, byla sjednocena soudní praxe závěrem, dle něžž výsledek řízení projevující se tím, že poškozený žalobce dosáhne satisfakce uložení povinnosti škůdce nahradit mu nemateriální újmu anebo poskytnout mu morální satisfakci, popř. dosáhne konstatování porušení práva, lze s přihlédnutím k přiměřenosti žalované formy náhrady hodnotit ve smyslu zásad úspěchu ve věci obdobně jako plný úspěch (§ 142 odst. 1 o. s. ř.), byť žalobci nebylo přiznáno jím požadované plnění nebo jeho výše.

Závěry těchto rozhodnutí jsou plně použitelné i pro rozhodování v této věci. Soud proto vycházel při výpočtu odměny za zastupování advokátem z částky 50 000 Kč pokud jde o nároky na zadostiučinění za nemajetkovou újmu.

Co se týče skutečné škody, vycházel soud z částky, která byla žalovanou žalobci poskytnuta dobrovolně, naopak od této částky byla odečtena částka, v níž vzal žalobce žalobu zpět aniž se tak stalo pro chování žalované ($16250 - 1337 = 14913$). Tarifní hodnota sporu je tak $14913 + 50\,000 = 64\,913$ Kč.

V řízení bylo advokátem provedeno celkem šest účelných úkonů (převzetí věci, podání žaloby, účast u tří jednání soudu, částečné zpětvzetí žaloby). Při sazbě 3700 Kč za úkon a paušální náhradě hotových výdajů, se tak jedná o celkovou výši nákladů 29 040 Kč včetně DPH.

P o u č e n í : Odvolání proti tomuto rozsudku lze podat Městskému soudu v Praze prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 2 do patnácti dnů od jeho doručení.

V Praze dne 16. září 2016

JUDr. Petr Veleman, v. r.
soudce

*Za správnost vyhotovení:
Bc. Hana Novotná*